

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/ક્રિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન (ફોર ક્વોશિંગ એન્ડ સેટ અસાઈડ

એફઆઈઆર/ઓર્ડર) નં. ૧૦૭૭/૨૦૨૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી એમ. કે. ઠક્કર

સહી/-

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	હા	

=====

નાથાભાઈ ગોવિંદભાઈ ભાદ્રકા

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફે શ્રી પ્રેમલ એસ. રાઘ (૩૨૯૭)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ તરફે શ્રી પ્રવીણ ગોંડલીયા (૧૯૭૪)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર શ્રી મનન મહેતા

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી એમ. કે. ઠક્કર

તારીખ : ૨૯/૦૬/૨૦૨૬

મૌખિક ચુકાદો

૧. ફોજદારી ન્યાય પ્રણાલીનો ઉદ્દેશ્ય એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે કોઈ દોષિત વ્યક્તિ સજામાંથી બચી ન જાય અને કોઈ નિર્દોષ વ્યક્તિને અન્યાયી રીતે સજા ન થાય.
૨. ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખીને, હાલના કેસનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.
૩. નિયમ, તુરંત પરત કરવાપાત્ર. વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રી મહેતા સામાવાળા-રાજ્ય વતી નિયમની નોટિસની બજવણી સ્વીકારે છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ગોંડલીયા સામાવાળાઓ વતી નિયમની નોટિસની બજવણી સ્વીકારે છે.
૪. ભારતીય નાગરિક સુરક્ષા સંહિતા, ૨૦૨૩ ની કલમ ૫૨૮ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી હાલની અરજી દ્વારા, અરજદારે વિદ્વાન પમા એડિશનલ સેશન્સ જજ, રાજકોટ મુકામે ધોરાજી દ્વારા આંક ૮૯ નીચે પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૬.૧૨.૨૦૨૫ નો હુકમ, કે જેના દ્વારા સાક્ષીની તપાસણી માટે ફરીથી બોલાવવાની માગણી કરતી કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૩૧૧ હેઠળ ફરિયાદપક્ષ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી નકારી કાઢવામાં આવી હતી, તેને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા માટે અરજ કરેલ છે.

પ. હાલની અરજીને ઉપસ્થિત કરતી હકીકતો:

પ.૧. અરજદાર મૂળ ફરિયાદી છે, જ્યારે સામાવાળાઓ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ પેનિંગ સેશન્સ કેસ નં. ૨૨/૨૦૨૩ માં આરોપીઓ છે. અરજદારનો એવો કેસ છે કે તારીખ ૧૫.૦૭.૨૦૨૩ ના રોજ, સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા અરજદારના પુત્રની હત્યા કરવામાં આવી હતી, જે અનુસાર ગુજરાત પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ સાથે વંચાણે લેતાં ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે ઉપલેટા પોલીસ સ્ટેશનમાં એફઆઈઆર નં. ૧૧૨૧૩૦૬૪૨૩૦૪૬૪/૨૦૨૩ નોંધવામાં આવી હતી. તપાસ પૂર્ણ થતાં, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને, ત્યારબાદ, કેસ વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટને કમિટ કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદારનો વધુમાં એવો કેસ છે કે જ્યારે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ તપાસ અમલદારની જુબાની ચાલી રહી હતી, ત્યારે બચાવપક્ષે કેસ ડાયરી રજૂ કરવાની માગણી કરી હતી, જે તે અનુસાર માર્ક ૧૯ નીચે રજૂ કરવામાં આવી હતી. તે તબક્કે, ફરિયાદપક્ષના ધ્યાને આવ્યું કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૮, ડૉ. શ્વેતા બાથવાર, કે જેમની આંક ૫૮ નીચે તપાસ કરવામાં આવી હતી, તેમણે આંક ૬૧ પર તબીબી પ્રમાણપત્ર આપ્યું હતું જેમાં એવી હકીકતો સમાવિષ્ટ હતી કે જે કેસ ડાયરીની નોંધ નં. ૨૨, ૨૩ અને ૨૪ માં નોંધાયેલી વિગતો સાથે અસંગત હતી. સદર તબીબી પ્રમાણપત્રમાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે મેડિકલ ઓફિસર સમક્ષ નોંધવામાં આવેલી હિસ્ટ્રી મુજબ, કથિત રીતે ગુનાના

આચરણ દરમિયાન થયેલી સામાન્ય પ્રકારની ઈજાઓ સાથે તારીખ ૧૫.૦૭.૨૦૨૩ ના રોજ આશરે રાત્રે ૦૮:૫૦ વાગ્યે પોલીસ દ્વારા આરોપીને સારવાર માટે લાવવામાં આવ્યો હતો. જો કે, કેસ ડાયરીની નોંધો દર્શાવે છે કે આરોપી પોતાની ધરપકડ પહેલાં સારવાર માટે પોતાની મેળે હોસ્પિટલ ગયો હતો. ધરપકડ પંચનામા પરથી વધુમાં જણાય છે કે આરોપીને આશરે ૦૦:૩૦ વાગ્યે પકડવામાં આવ્યો હતો, ત્યારબાદ તેને કોવિડ-૧૯ ટેસ્ટ માટે લઈ જવામાં આવ્યો હતો, જે નેગેટિવ આવ્યો હતો, અને ત્યારબાદ, તારીખ ૧૬.૦૭.૨૦૨૩ ના રોજ સવારે ૧૧:૦૦ થી બપોરે ૧૨:૦૦ વાગ્યાની વચ્ચે, તારીખ ૧૬.૦૭.૨૦૨૩ ના રોજ બપોરે ૦૧:૩૦ વાગ્યાનો ધરપકડનો સમય દર્શાવતું ધરપકડ પંચનામું કરવામાં આવેલ હતું.

૫.૨. ત્યારબાદ, વિદ્વાન પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરની વિનંતીથી, સરકારી હોસ્પિટલ, ઉપલેટા પાસેથી કેસ નં. ૨૯૯ સંબંધિત એમ.એલ.સી. કાગળો મંગાવવામાં આવ્યા હતા. સદર રેકૉર્ડનું અવલોકન કરતાં, એવું જણાયું હતું કે એક નોંધ કરવામાં આવી હતી જેમાં દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે આરોપીએ તારીખ ૧૫.૦૭.૨૦૨૩ ના રોજ આશરે રાત્રે ૦૮:૪૫ વાગ્યે હોસ્પિટલની મુલાકાત લીધી હતી અને પોતાનો મોબાઈલ નંબર આપ્યો હતો. સદર વિગતો મેડિકલ ઓફિસર દ્વારા આપવામાં આવેલા પ્રમાણપત્રમાં પણ જોવા મળે છે, જેમાં આરોપીએ પોતે બનાવની હિસ્ટ્રી જણાવી હતી.

પ.૩. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે બે મહત્વપૂર્ણ સાક્ષીઓ, એટલે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮ વિજય હરસુખગિરી ગોસ્વામી, કે જેઓ જે જિમમાં ઘટના બની હતી તેના માલિક છે, જેમની આંક ૪૩ નીચે તપાસ કરવામાં આવી હતી, અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૭ પિયુષગિરી ગોસ્વામી, જેમની આંક ૪૦ નીચે તપાસ કરવામાં આવી હતી, કે જેઓ મૃતક અને આરોપીના એક સામાન્ય મિત્રના પિતા છે કે જેમની સમક્ષ આરોપીએ કથિત રીતે વધારાની ન્યાયિક કબૂલાત કરી હતી, તેમણે ફરિયાદપક્ષના કેસને સંપૂર્ણ સમર્થન આપ્યું નહોતું. જો કે બંને સાક્ષીઓની વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ તપાસ કરવામાં આવી હતી, છતાં કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા તેમના નિવેદનો અજાણતાં આંક પર મૂકવાના રહી ગયા હતા.

પ.૪. ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં, ફરિયાદપક્ષે ઉપરોક્ત સાક્ષીઓને ફરીથી બોલાવવા તેમજ સદર સંહિતાની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા તેમના નિવેદનોને આંક પર મૂકવાના હેતુ માટે કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૩૧૧ હેઠળ આંક ૮૯ અને ૯૦ નીચે અરજીઓ દાખલ કરી હતી. સદર અરજીઓ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી હતી અને સદર હુકમની કાયદેસરતા અને માન્યતા હાલની કાર્યવાહીમાં પડકારનો વિષય છે.

દલીલ:

૬. અરજદાર-મૂળ ફરિયાદપક્ષ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રેમલ એસ. રાચ્છે રજૂઆત કરી હતી કે, પુરાવો નોંધવા દરમિયાન અને બચાવપક્ષ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલના આગ્રહ પર, બનાવની તારીખ એટલે કે ૧૫.૦૭.૨૦૨૩ સંબંધિત સમગ્ર સ્ટેશન ડાયરી આંક ૮૧ નીચે રેકર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સદર સ્ટેશન ડાયરી રજૂ થયા પછી જ ફરિયાદપક્ષના ધ્યાને આવ્યું હતું કે આંક ૫૮ નીચે નોંધાયેલ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૮, ડૉ. શ્વેતા બાથવારની જુબાની તેમજ આંક ૬૧ પરના મેડિકલ સર્ટિફિકેટની વિગતો, સ્ટેશન ડાયરીની નોંધ નં. ૨૨, ૨૩ અને ૨૪ સાથે અસંગત હતી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, શરતચૂકના કારણે, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ તેમની સંબંધિત જુબાનીઓની નોંધણી દરમિયાન કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા બે સાક્ષીઓ એટલે કે વિજય હરસુખગીરી ગોસ્વામી અને પીયૂષગીરી ગોસ્વામીના નિવેદનોનો સંદર્ભ આપી શકાયો ન હતો અથવા તેને આંક આપી શકાયો ન હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, ત્યાર પછી તુરંત જ, ૦૮.૧૦.૨૦૨૫ ના રોજ, ફરિયાદપક્ષે ઉપરોક્ત ત્રણેય સાક્ષીઓને ફરીથી બોલાવવાની માંગણી કરતી આંક ૮૯ અને ૯૦ નીચેની અરજીઓ દાખલ કરી હતી. સદર અરજીઓમાં વિશેષરૂપે જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, આંક ૮૧ નીચે રજૂ થયેલા દસ્તાવેજોને ધ્યાનમાં રાખીને, હોસ્પિટલના રેકર્ડનો ભાગ બનતા એમ.એલ.સી. પેપર્સ, જે સંબંધિત મેડિકલ ઓફિસર

દ્વારા મોકલવામાં આવ્યા હતા, જાહેર દસ્તાવેજો હોવાથી, તેમને આંક આપી રેકર્ડ પર લાવવા જરૂરી હતા. તે જ રીતે, કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા ઉપરોક્ત સાક્ષીઓના નિવેદનોને પણ આંક આપવો જરૂરી હતો.

૬.૧. વિદ્વાન વકીલ શ્રી રાચ્છે રજૂઆત કરી હતી કે બનાવની તારીખે નોંધાયેલી સ્ટેશન ડાયરીની નોંધો ફરિયાદપક્ષના કેસના મૂળ સુધી જાય છે અને તેથી, કેસના યોગ્ય ન્યાયનિર્ણય માટે ઉપરોક્ત દસ્તાવેજો આવશ્યક છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીઓ ફગાવી દેતી વખતે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૩૧૧ ના સાચા વ્યાપ અને ઉદ્દેશ્યની મૂલવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ધ્યાને લેવાયેલ એકમાત્ર કારણ એ હતું કે કાર્યવાહીના તે તબક્કે અરજીઓ શા માટે દાખલ કરવામાં આવી તે અંગે કોઈ સંતોષકારક ખુલાસો આપવામાં આવ્યો ન હતો. વિદ્વાન વકીલ શ્રી રાચ્છે રજૂઆત કરી હતી કે આપું તારણ સદર કોડની કલમ ૩૧૧ ની જોગવાઈઓથી વિપરીત છે, જે અદાલતને તપાસ, ટ્રાયલ અથવા અન્ય કાર્યવાહીના કોઈપણ તબક્કે કોઈપણ સાક્ષીને સમન્સ પાઠવવા, ફરીથી બોલાવવા અથવા પુનઃતપાસ કરવાની સ્પષ્ટ સત્તા આપે છે, જો આવો પુરાવો કેસના યોગ્ય નિર્ણય પર પહોંચવા માટે આવશ્યક જણાય. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, ટેકનિકલ આધારો પર અરજીઓ ફગાવી

દેવાને બદલે, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ફરિયાદપક્ષને સંબંધિત પુરાવા રેકર્ડ પર લાવવાની મંજૂરી આપવા માટે તેની હકૂમતનો ઉપયોગ કરવો જોઈતો હતો જેથી સત્ય સામે આવી શકે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી રાચ્છ દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જો વાદગ્રસ્ત હુકમ રદ કરવામાં આવે તો બચાવપક્ષને કોઈ પૂર્વગ્રહ થશે નહીં, કારણ કે આરોપીઓને ફરીથી બોલાવવામાં આવેલા સાક્ષીઓની ઉલટતપાસ કરવાની અને જે દસ્તાવેજોને આંક આપવાની માંગ કરવામાં આવી છે તેની સત્યતા અને પુરાવાકીય મૂલ્યને પડકારવાની સંપૂર્ણ તક મળશે.

૬.૨. વિદ્વાન વકીલ શ્રી રાચ્છે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે, બીજી તરફ, જો એમ.એલ.સી. પેપર્સ અને કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા નિવેદનો રેકર્ડ પર લાવવામાં નહીં આવે, તો ન્યાય નિષ્ફળ જવાની પૂરેપૂરી સંભાવના છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદપક્ષ તરફથી થયેલી શરતચૂકની ભૂલને ફરિયાદપક્ષના કેસમાં ન પુરાઈ શકે તેવી ક્ષતિ પૂરવાના પ્રયાસ સાથે સરખાવી શકાય નહીં. તેના બદલે, જ્યાં ન્યાયી નિર્ણય માટે આવશ્યક એવો મહત્વપૂર્ણ પુરાવો શરતચૂકથી રજૂ કરવાનો રહી ગયો હોય, ત્યાં ફોજદારી ન્યાય વહીવટના હિતમાં કોર્ટે આવા પુરાવા રેકર્ડ પર લાવવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ.

૬.૩. ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી રાચે વાદગ્રસ્ત હુકમને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા અને આંક ૮૯ તથા ૯૦ નીચેની અરજીઓ મંજૂર કરવા અરજ કરી હતી.

૭. તેનાથી વિરુદ્ધ, સામાવાળા/પ્રતિવાદીઓ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રવીણ ગોંડલીયાએ રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૮, ડૉ. શ્વેતા બાથવારની યોગ્ય રીતે શપથ લેવડાવ્યા પછી આંક ૫૮ નીચે તપાસ કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદપક્ષનો એવો કેસ નથી કે સાક્ષી તેના અગાઉના નિવેદનથી ફરી ગયા હોય અથવા મેડિકલ સર્ટિફિકેટની વિગતોથી વિરુદ્ધ જુબાની આપી હોય જેથી તેમને ફરીથી બોલાવવાની જરૂર પડે. તેનાથી વિપરીત, તેમની જુબાની રેકર્ડ પર રજૂ કરાયેલા મેડિકલ સર્ટિફિકેટને અનુરૂપ છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જે એમ.એલ.સી. પેપર્સ રજૂ કરવાની માંગણી કરવામાં આવી છે તે માત્ર સાચી નકલો છે અને તેમાં તપાસના સમય અંગે છેકછાક છે. એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સદર દસ્તાવેજો પર સંબંધિત મેડિકલ ઓફિસરની સહી નથી. આ સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, સદર દસ્તાવેજોની સત્યતા અને વિશ્વસનીયતા ગંભીર રીતે વિવાદિત છે અને તેથી, સાક્ષીને ફરી બોલાવવાની માંગણી કરતી અરજી ફગાવી દેવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સંપૂર્ણપણે વાજબી હતી.

૭.૧. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ગોંડલીયાએ વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે રેકર્ડ પર પહેલેથી જ રજૂ કરાયેલા મેડિકલ સર્ટિફિકેટ પર મેડિકલ ઓફિસરની સહી છે અને પુરાવા દરમિયાન તે યોગ્ય રીતે સાબિત થયેલ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદપક્ષ પહેલેથી જ રજૂ કરાયેલા પુરાવા સાથે અસંગત હોય તેવી સામગ્રી દાખલ કરવા માત્ર માટે સાક્ષીને ફરી બોલાવવાની માંગણી કરી શકે નહીં. એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા સાક્ષીઓ એટલે કે પીયૂષગીરી અને વિજય હરસુખગીરી ગોસ્વામીના નિવેદનો શરૂઆતમાં બચાવપક્ષને આપવામાં આવ્યા ન હતા. ત્યાર પછી, આરોપીઓએ સદર નિવેદનો આપવાની માંગણી કરતી અરજી દાખલ કરી હતી, જે બંને પક્ષોને સાંભળ્યા પછી અને વિદ્વાન પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા ગંભીર વાંધાઓ છતાં મંજૂર કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા નિવેદનોના અસ્તિત્વથી સંપૂર્ણપણે વાકેફ હતા. તેમ છતાં, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ ઉપરોક્ત સાક્ષીઓનો પુરાવો નોંધતી વખતે સદર નિવેદનોનો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો ન હતો.

૭.૨. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ગોંડલીયા દ્વારા વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આંક ૮૯ અને ૯૦ નીચેની અરજીઓ વિલંબ માટે કોઈ સંતોષકારક ખુલાસો આપ્યા વિના, ટ્રાયલના અંતિમ તબક્કે જ્યારે તપાસ કરનાર

અમલદારની તપાસ ચાલી રહી હતી ત્યારે દાખલ કરવામાં આવી હતી. ઉપરોક્ત સંજોગોમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદપક્ષ સાક્ષીઓને ફરીથી બોલાવવાના બહાને તેના કેસની ક્ષતિ પૂરવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યો છે, જે કાયદામાં અસ્વીકાર્ય છે. તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ તમામ સંબંધિત હકીકતોની યોગ્ય મૂલવણી કરી છે અને અરજીઓ ફગાવી દેવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી. પરિણામે, ભારતીય નાગરિક સુરક્ષા સંહિતા, ૨૦૨૩ ની કલમ ૫૨૮ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને કોઈ હસ્તક્ષેપ જરૂરી નથી અને હાલની અરજી રદ કરવાને પાત્ર છે.

૮. ઉપરોક્ત હકીકતલક્ષી પૃષ્ઠભૂમિ અને સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી સામસામેની દલીલોને ધ્યાનમાં લીધા પછી, આ કોર્ટ સમક્ષ વિચારણા માટે ઉદ્ભવતો મુખ્ય પ્રશ્ન એ છે કે શું વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૩૧૧ હેઠળ દાખલ કરેલી અરજીઓને ફગાવી દેવામાં વાજબી હતી?

૯. ઉપરોક્ત પ્રશ્ન નક્કી કરવા માટે, કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૩૧૧ ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય રહેશે, જે નીચે મુજબ પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવે છે:

“૩૧૧. મહત્વના સાક્ષીને સમન્સ પાઠવવાની અથવા હાજર વ્યક્તિની તપાસ કરવાની સત્તા. કોઈપણ અદાલત, આ કોડ હેઠળની

કોઈપણ તપાસ, ટ્રાયલ અથવા અન્ય કાર્યવાહીના કોઈપણ તબક્કે, કોઈપણ વ્યક્તિને સાક્ષી તરીકે સમન્સ પાઠવી શકે છે, અથવા સાક્ષી તરીકે સમન્સ પાઠવવામાં ન આવ્યું હોય તેમ છતાં હાજર રહેલી કોઈપણ વ્યક્તિની તપાસ કરી શકે છે, અથવા જેની અગાઉ તપાસ કરવામાં આવી હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિને ફરીથી બોલાવી શકે છે અને પુનઃતપાસ કરી શકે છે; અને જો અદાલતને કોઈપણ એવી વ્યક્તિનો પુરાવો કેસના યોગ્ય નિર્ણય માટે આવશ્યક જણાય તો અદાલત તે વ્યક્તિને સમન્સ પાઠવશે અને તપાસ કરશે અથવા ફરીથી બોલાવશે અને પુનઃતપાસ કરશે.”

૯.૧. ઉપરોક્ત જોગવાઈ બે ભાગમાં છે. પ્રથમ ભાગ સક્ષમકારી સ્વરૂપનો છે અને ફોજદારી અદાલતને વિવેકાધીન સત્તા આપે છે. તે અદાલતને કોડ હેઠળની તપાસ, ટ્રાયલ અથવા અન્ય કાર્યવાહીના કોઈપણ તબક્કે નીચેની સત્તાઓ પૈકી કોઈપણ એક કે તેથી વધુ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની સત્તા આપે છે: (૧) કોઈપણ વ્યક્તિને સાક્ષી તરીકે સમન્સ પાઠવવું; (૨) અદાલત સમક્ષ ઉપસ્થિત કોઈપણ વ્યક્તિની સાક્ષી તરીકે સમન્સ પાઠવવામાં ન આવ્યું હોય તેમ છતાં તેની તપાસ કરવી; અને (૩) જેની તપાસ પહેલેથી જ કરવામાં આવી ચૂકી હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિને ફરીથી બોલાવવી અને તેની પુનઃતપાસ કરવી.

૯.૨. જોગવાઈનો બીજો ભાગ ફરજિયાત સ્વરૂપનો છે અને જો અદાલતને કેસના યોગ્ય નિર્ણય પર પહોંચવા માટે તે વ્યક્તિનો પુરાવો આવશ્યક જણાય તો અદાલત પર (૧) કોઈપણ વ્યક્તિને સાક્ષી તરીકે સમન્સ પાઠવવાની અને તપાસ કરવાની, અથવા (૨) જેની અગાઉથી તપાસ કરવામાં આવી હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિને ફરીથી બોલાવવાની અને પુનઃતપાસ કરવાની ફરજ લાદે છે. તે સુસ્થાપિત છે કે સદર કોડની કલમ ૩૧૧ હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાનો ઉદ્દેશ્ય અદાલતને સત્ય શોધવા અને યોગ્ય નિર્ણય આપવા સક્ષમ બનાવવાનો છે. આવી સત્તાનો ઉપયોગ વિવેકપૂર્ણ રીતે અને માત્ર ન્યાયના ઉદ્દેશોને સુરક્ષિત કરવા માટે કરવો જરૂરી છે.

૯.૩. સદર કોડની કલમ ૩૧૧ હેઠળ અદાલતને વ્યાપક સત્તાઓ આપવામાં આવી છે, જેમાં ન્યાયના હિતમાં આવું પુનરાગમન જરૂરી જણાય તો સાક્ષીને વધુ તપાસ અથવા પુનઃતપાસ માટે ફરીથી બોલાવવાની સત્તાનો સમાવેશ થાય છે. જો કે, આવી સત્તાનો ઉપયોગ દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર આધારિત હોવો જોઈએ અને વિવેકપૂર્ણ રીતે તેમજ યોગ્ય સાવચેતી સાથે કરવો જોઈએ.

૧૦. ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને, જો આ ચુકાદાના અગાઉના ભાગમાં પહેલેથી જ વર્ણવેલ હકીકતો અને આક્ષેપોની ફરી એકવાર ચકાસણી કરવામાં આવે, તો જણાય છે કે મૃતક, એટલે કે આશિષ નાથાભાઈ ભાદ્રકાને છરીના

આશરે ૧૬ ઘા વાગ્યા હતા, જે તમામ પોસ્ટ-મોર્ટમ રિપોર્ટમાં દર્શાવ્યા મુજબ મૃત્યુ પૂર્વેના સ્વરૂપના હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે. ફરિયાદપક્ષનો એવો કેસ છે કે બનાવ પહેલાં, વીડિયો રેકોર્ડિંગ અને અપશબ્દોના ઉપયોગ સંબંધીત અગાઉના બનાવમાંથી ઉદ્ભવીને જીમ, એટલે કે "બોડી ફિટનેસ" ખાતે સામાવાળા નં. ૨-આરોપી અને મૃતક વચ્ચે બોલાચાલી થઈ હતી. એવો આક્ષેપ છે કે સાંજના સમયે, સામાવાળા નં. ૨ એ જીમના દાદર પર મૃતક પર હુમલો કર્યો હતો. ફરિયાદપક્ષનો વધુમાં એવો કેસ છે કે જીમના માલિક અને ઘટનાસ્થળે હાજર અન્ય વ્યક્તિઓએ મૃતકને તાત્કાલિક બે કે ત્રણ હોસ્પિટલોમાં અને આખરે કિષ્ના હોસ્પિટલમાં ખસેડ્યા હતા, જ્યાં તેમને મૃત જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદપક્ષનો કેસ માત્ર સાક્ષીઓના પ્રત્યક્ષદર્શી પુરાવા પર જ નહીં પરંતુ તપાસ દરમિયાન એકત્રિત કરાયેલા સીસીટીવી ફૂટેજ પર પણ આધારિત છે.

૧૧. ફરિયાદપક્ષનો એવો કેસ છે કે, ૧૫.૦૭.૨૦૨૩ ના રોજ, ડૉ. શ્વેતા બાથવારે રાત્રે આશરે ૦૮:૪૦ વાગ્યે સંબંધીત પોલીસ સ્ટેશનને મૃતક હોસ્પિટલ પહોંચ્યા હોવા અંગે જાણ કરી હતી, ત્યારબાદ સદર માહિતી સ્ટેશન ડાયરીમાં ક્રમ નં. ૨૨ પર નોંધવામાં આવી હતી. અન્ય એક નોંધ, જે ક્રમ નં. ૨૩ છે, રાત્રે આશરે ૦૮:૫૦ વાગ્યે નોંધવામાં આવી હતી, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ઝપાઝપી દરમિયાન કથિત રીતે થયેલી ઈજાઓની સારવાર માટે આરોપી હોસ્પિટલ આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, સ્ટેશન ડાયરીની નોંધ નં. ૨૪ માં દર્શાવ્યા મુજબ, ફરિયાદીના કહેવાથી એફ.આઈ.આર.

નોંધવામાં આવી હતી. ફરિયાદપક્ષનો વધુમાં એવો કેસ છે કે ૧૫.૦૭.૨૦૨૩ ના રોજ રાત્રે ૧૧:૦૦ વાગ્યાથી ૧૨:૦૦ મધ્યરાત્રિ વચ્ચે ઇન્કવેસ્ટ પંચનામું કરવામાં આવ્યું હતું. આંક ૨૧, એટલે કે ધરપકડ પંચનામું દર્શાવે છે કે આરોપીને શરૂઆતમાં આશરે ૦૦:૩૦ કલાકે અટકાયતમાં લેવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, કોવિડ-૧૯ ટેસ્ટ કરાવ્યા પછી, જે નેગેટિવ આવ્યો હતો, આરોપીની ૧૬.૦૭.૨૦૨૩ ના રોજ સવારે ૧૧:૦૦ થી બપોરે ૧૨:૦૦ વાગ્યા વચ્ચે ઔપચારિક ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. જો કે, તારીખ ૧૬.૦૭.૨૦૨૩ ની ક્રમ નં. ૩ વાળી સ્ટેશન ડાયરીની નોંધમાં ધરપકડનો સમય બપોરે ૦૧:૩૦ વાગ્યાનો નોંધાયેલ છે. મેડિકલ ઓફિસર, ડૉ. શ્વેતા બાથવાર, જેમણે આરોપીની તપાસ કરી હતી અને મૃતકનું પોસ્ટ-મોર્ટમ પણ કર્યું હતું, તેમની આંક ૫૮ નીચે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૮ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી. તેમની જુબાનીના ફકરા ૫ માં, તેમણે જણાવ્યું હતું કે ૧૫.૦૭.૨૦૨૩ ના રોજ રાત્રે આશરે ૦૮:૫૦ વાગ્યે, સામાવાળા નં. ૨ ને પોલીસ દ્વારા સારવાર માટે હોસ્પિટલમાં લાવવામાં આવ્યા હતા અને તેમને રેખીય ઉપરછાદી ઈજા થયેલી જણાઈ આવી હતી. ઇન્જરી સર્ટિફિકેટ આંક ૬૧ નીચે રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું.

૧૧.૧. ઇન્જરી સર્ટિફિકેટનું અવલોકન કરતાં, જણાય છે કે જોકે તેમાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે આરોપીને પોલીસ દ્વારા લાવવામાં આવ્યો હતો, તેમાં દર્શાવેલ મોબાઇલ નંબર ખુદ આરોપીનો જ છે, અને જે વ્યક્તિ મારફતે દર્દીને મોકલવામાં આવ્યા હતા તે દર્શાવતું ખાનું ખાલી છોડી

દેવામાં આવ્યું છે. સદર સર્ટિફિકેટમાં તપાસનો સમય રાત્રે ૦૮:૪૫ વાગ્યાનો પણ દર્શાવવામાં આવ્યો છે. રેકર્ડ પરથી વધુમાં જણાય છે કે, તપાસ દરમિયાન, તપાસ કરનાર અમલદારે તારીખ ૨૩.૦૮.૨૦૨૩ ના પત્ર દ્વારા એમ.એલ.સી. પેપર્સ માંગ્યા હતા અને ત્યારબાદ તારીખ ૨૧.૦૮.૨૦૨૩ ના રોજ રીમાઈન્ડર મોકલ્યું હતું. બંને પત્રો રેકર્ડનો ભાગ છે અને અનુક્રમે માર્ક ૧૬ અને ૧૭ નીચે રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. વધુમાં એવી વિગત સામે આવે છે કે કુરિયરની પહોંચ પરથી જણાયા મુજબ, સદર પત્રો ડૉ. શ્વેતા બાથવારને તારીખ ૨૩.૦૮.૨૦૨૩ ના રોજ મારુતિ કુરિયર મારફતે મળ્યા હતા. ત્યારબાદ, મેડિકલ સર્ટિફિકેટ મોકલી આપવામાં આવ્યું હોવાનું દર્શાવતી સહી કરવામાં આવી હતી, જે આખરે આંક ૬૧ નીચે રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું.

૧૧.૨. ત્યારબાદ, બચાવપક્ષના આગ્રહ પર, તપાસ કરનાર અમલદારના પુરાવા દરમિયાન સમગ્ર સ્ટેશન ડાયરી રજૂ કરવામાં આવી હતી. સ્ટેશન ડાયરીની તપાસ કર્યા પછી, વિજ્ઞાન પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરે તારીખ ૦૪.૧૦.૨૦૨૫ ના રોજ મૂળ એમ.એલ.સી. પેપર્સ માંગાવ્યા હતા, જે કોટેજ હોસ્પિટલ, ઉપલેટા દ્વારા તારીખ ૦૬.૧૦.૨૦૨૫ ના રોજ પૂરા પાડવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદપક્ષની એવી દલીલ છે કે એમ.એલ.સી. પેપર્સ મેડિકલ ઓફિસરની જુબાની તેમજ આંક ૬૧ પર રજૂ કરાયેલા મેડિકલ સર્ટિફિકેટ સાથે અસંગત હકીકતો જાહેર કરે છે. એ સાચું છે કે એમ.એલ.સી. પેપર્સમાં સમયના સંબંધમાં એક જગ્યાએ છેકછાક છે. જો

કે, સદર નોંધ સિવાય, રેકર્ડમાં અન્યત્ર દર્શાવેલા સમય કોઈપણ ફેરફાર વગરના જણાય છે. સામાવાળાઓ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવા માં આવેલી એવી દલીલ કે છેકછાક અને મેડિકલ ઓફિસરની સહી ન હોવાના કારણે એમ.એલ.સી. પેપર્સની સત્યતા શંકાસ્પદ છે, તે આ તબક્કે સ્વીકારી શકાય નહીં. આ કોર્ટના મતે, સદર દસ્તાવેજોની સત્યતા, વિશ્વસનીયતા અને પુરાવાકીય મૂલ્ય એ એવી બાબતો છે કે જે દસ્તાવેજો ઔપચારિક રીતે રેકર્ડ પર લાવવામાં આવે તે પછી અને પુરાવાની મૂલવણીના તબક્કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તપાસવાની જરૂર છે. આ કોર્ટના સુવિચારિત મતે, એમ.એલ.સી. પેપર્સ રેકર્ડ પર લાવવા યોગ્ય છે, કારણ કે તેમાં દર્શાવેલા સમય, આરોપીની સારવાર સંબંધિત સંજોગો અને મેડિકલ ઓફિસર સમક્ષ નોંધાયેલી વિગત ફરિયાદપક્ષના કેસના મૂળ સુધી જાય છે.

૧૨. જ્યાં સુધી કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધાયેલા સાક્ષીઓના નિવેદનોનો સંબંધ છે, એ સાચું છે કે તેની નકલો આરોપીઓને પૂરી પાડવામાં આવી હતી. જો કે, ફરિયાદપક્ષ તરફથી થયેલી શરતચૂકની ભૂલને કારણે, સંબંધિત સાક્ષીઓની તપાસ દરમિયાન સદર નિવેદનોનો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો ન હતો કે તેમને આંક આપવામાં આવ્યો ન હતો. વિદ્વાન પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર તરફથી થયેલી આવી બેદરકારી અથવા શરતચૂક બચાવપક્ષના લાભમાં જઈ શકે નહીં કે ફરિયાદપક્ષના કેસમાં ન પુરાઈ શકે તેવી ક્ષતિ પૂરવાના પ્રયાસ તરીકે ગણી શકાય નહીં. છેવટે, ફોજદારી

અદાલતની સર્વોચ્ચ ફરજ ફોજદારી ન્યાય આપવાની અને સત્ય શોધવાની છે. અદાલત પાસેથી માત્ર બંને પક્ષકારો દ્વારા કરવામાં આવેલી ભૂલો ગણવાની અથવા કયા પક્ષે તેના કેસનું સંચાલન વધુ અસરકારક રીતે કર્યું છે તે નક્કી કરવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવતી નથી. તેની પ્રાથમિક ફરજ એ સુનિશ્ચિત કરવાની છે કે યોગ્ય ન્યાયનિર્ણય માટે જરૂરી તમામ મહત્વપૂર્ણ પુરાવા તેની સમક્ષ લાવવામાં આવે જેથી પક્ષકારો વચ્ચેનો વાસ્તવિક વિવાદ અસરકારક રીતે નક્કી થઈ શકે.

૧૩. આ કોર્ટે સ્ટેટ ઓફ ત્રિપુરા વિ. પન્ના અહેમદ, ૨૦૨૬(૦) એ.આઈ.જે.ઈ.એલ.-એસ.સી.-૭૭૧૧૮ માં નોંધાયેલા કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાનો સંદર્ભ લીધો છે, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબના સિદ્ધાંતો નિર્ધારિત કર્યા છે:

૯. આ કોર્ટે નતાશા સિંહ વિ. સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન, (૨૦૧૩) ૫ એસ.સી.સી. ૭૪૧ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

૧૫. આ જોગવાઈનો વ્યાપ અને ઉદ્દેશ્ય તમામ સંબંધિત હકીકતો શોધી કાઢીને અને આવી હકીકતોના યોગ્ય પુરાવા મેળવીને કેસના યોગ્ય નિર્ણય પર પહોંચવા માટે સત્ય નક્કી કરવા અને ન્યાયી નિર્ણય આપવા માટે અદાલતને સક્ષમ બનાવવાનો છે. સત્તાનો ઉપયોગ વિવેકપૂર્ણ રીતે થવો જોઈએ અને મનસ્વી રીતે કે લહેરી રીતે નહીં, કારણ કે આવી સત્તાનો કોઈપણ અયોગ્ય કે મનસ્વી ઉપયોગ અનિરૂપનીય પરિણામો તરફ દોરી

શકે છે. સીઆર.પી.સી. ની કલમ ૩૧૧ હેઠળની અરજી માત્ર ફરિયાદપક્ષના અથવા બચાવપક્ષના કેસમાં ક્ષતિ પૂરવા માટે, અથવા આરોપીના ગેરલાભ માટે, અથવા આરોપીના બચાવને ગંભીર પૂર્વગ્રહ પહોંચાડવા માટે, અથવા સામાવાળાને અયોગ્ય લાભ આપવા માટે મંજૂર થવી જોઈએ નહીં. વધુમાં, વધારાના પુરાવા પુનઃદ્રાયલના બહાના તરીકે અથવા કોઈપણ પક્ષકાર વિરુદ્ધ કેસનું સ્વરૂપ બદલવા માટે સ્વીકારવા જોઈએ નહીં. આવી સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ, જો કે સાક્ષી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવનાર સંભવિત પુરાવો સામેલ મુદ્દા સાથે સુસંગત હોય. જો કે, અન્ય પક્ષકારને ખંડન કરવાની તક આપવી જ જોઈએ....”

૧૦. સર્વોચ્ચ અદાલતે, સ્વપન કુમાર ચેટર્જી વિ. સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન, (૨૦૧૯) ૧૪ એસ.સી.સી. ૩૨૮ માં પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો કે સીઆરપીસી ની કલમ ૩૧૧ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ અત્યંત સાવચેતી સાથે અને માત્ર મજબૂત તથા માન્ય કારણોસર જ કરવાનો છે. નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:

“૧૧. તે સુસ્થાપિત છે કે કલમ ૩૧૧ હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાનો ઉપયોગ અદાલત દ્વારા માત્ર ન્યાયના ઉદ્દેશોને પહોંચી વળવા માટે જ થવો જોઈએ. આ સત્તાનો ઉપયોગ માત્ર મજબૂત અને માન્ય કારણોસર જ કરવાનો છે અને તેનો ઉપયોગ અત્યંત સાવચેતી અને સાવધાનીપૂર્વક થવો જોઈએ. અદાલત

પાસે આ કલમ હેઠળ ન્યાયના હિતમાં જરૂરી જણાય તો પુનઃતપાસ અથવા વધુ તપાસ માટે સાક્ષીઓને ફરીથી બોલાવવાની પણ વ્યાપક સત્તા છે, પરંતુ તેનો ઉપયોગ દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લીધા પછી જ કરવો પડશે. જો અદાલતનો એવો મત હોય કે અરજી કાયદાની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ તરીકે દાખલ કરવામાં આવી છે, તો આ જોગવાઈ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ કરવામાં આવશે નહીં.”

૧૧. તે જ રીતે, સર્વોચ્ચ અદાલતે વિજય કુમાર વિ. સ્ટેટ ઓફ ઉત્તર પ્રદેશ અને અન્ય, ૨૦૧૧ (૮) એસ.સી.સી. ૧૩૬ ના કેસમાં અવલોકન કર્યું હતું કે,

“૧૪. તેમાં કોઈ શંકા નથી કે કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજરની કલમ ૩૧૧ હેઠળની સત્તા વ્યાપક છે. આ સત્તાનો ઉપયોગ ટ્રાયલના કોઈપણ તબક્કે કરી શકાય છે. આવી સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ જો સાક્ષી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવનાર સંભવિત પુરાવો સામેલ મુદ્દા સાથે સુસંગત હોય, અથવા જો કોઈપણ શરતચૂકને કારણે યોગ્ય પુરાવો રજૂ કરવામાં ન આવ્યો હોય અથવા સંબંધિત સામગ્રી રેકર્ડ પર લાવવામાં ન આવી હોય. એ વાત પર ભાર મૂકવાની ભાગ્યે જ જરૂર છે કે કલમ ૩૧૧ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ કેસના યોગ્ય નિર્ણય માટે થવો જોઈએ. સાક્ષીને સમન્સ પાઠવવા માટે અદાલતને

આપવામાં આવેલ વ્યાપક વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ ન્યાયિક રીતે થવો જોઈએ, કારણ કે સત્તા જેટલી વ્યાપક હશે તેટલી જ ન્યાયિક મનનો ઉપયોગ કરવાની જરૂરિયાત વધારે હશે. સત્તાનો ઉપયોગ કરવો કે નહીં તે મોટે ભાગે દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર નિર્ભર રહેશે. જેમ કે કલમમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે, જો અદાલત એવો મત બાંધે કે આવા સાક્ષીની તપાસ કેસના યોગ્ય નિર્ણય માટે આવશ્યક છે, તો સાક્ષી તરીકે કોઈપણ વ્યક્તિને સમન્સ પાઠવવાની સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકાય છે.”

૧૨. સ્ટેટ (એનસીટી ઓફ દિલ્હી) વિ. શિવ કુમાર યાદવ અને અન્ય, (૨૦૧૬) ૨ એસ.સી.સી. ૪૦૨ માં, આ અદાલતે વધુમાં ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે સાક્ષીઓને સામાન્ય બાબત તરીકે ફરીથી બોલાવવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં અને અદાલતે અન્ય સંબંધિત બાબતો સાથે ન્યાયી ટ્રાયલની આવશ્યકતાને સંતુલિત કરવી આવશ્યક છે. અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:

“૨૭. ચોક્કસપણે, જો યોગ્ય નિર્ણય માટે આવશ્યક હોય તો ફરીથી બોલાવવાની મંજૂરી આપી શકાય છે, પરંતુ હાલના કેસમાં અપનાવવામાં આવેલી બાબત પર નહીં. જ્યાં સુધી ફરીથી બોલાવ્યા વિના ન્યાયી ટ્રાયલને કેવી રીતે નુકસાન થયું તે દર્શાવવા માટે નક્કર કારણો ન હોય ત્યાં સુધી ન્યાયી ટ્રાયલ સુનિશ્ચિત કરવા માટે ફરીથી

બોલાવવું જરૂરી હતું તેવું માત્ર અવલોકન પૂરતું નથી. ફરીથી બોલાવવું એ સામાન્ય બાબત નથી અને ન્યાયની નિષ્ફળતા અટકાવવા માટે અદાલતને આપવામાં આવેલા વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ વિવેકપૂર્ણ રીતે થવો જોઈએ અને મનસ્વી રીતે નહીં. જ્યારે પક્ષકારને તેની શુદ્ધભાવની ભૂલ સુધારવાની મંજૂરી પણ આપવામાં આવે છે અને જ્યારે સામાવાળા પક્ષની કોઈ ખામી ન હોવા છતાં આવી તકની માંગણી કરવામાં આવી હોય ત્યારે પણ તે વધુ તક મેળવવા માટે હકદાર બની શકે છે, ન્યાયને આગળ વધારવા માટે ફરીથી બોલાવવાની દલીલ શુદ્ધભાવપૂર્ણ હોવી જોઈએ અને સાક્ષીઓને બિનજરૂરી હાલાકી અને ટ્રાયલમાં બિનજરૂરી વિલંબ સહિતની અન્ય સંબંધિત બાબતો સાથે કાળજીપૂર્વક સંતુલિત હોવી જોઈએ. આ બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમને પહેલેથી તપાસેલા સાક્ષીઓને ફરીથી બોલાવવાને વાજબી ઠેરવતો કોઈ આધાર જણાતો નથી.””

૧૪. કેસની સમગ્ર હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતાં, આ કોર્ટનો એવો મત છે કે જે પુરાવો રજૂ કરવાની માંગણી કરવામાં આવી છે તે સામેલ મુદ્દાઓ સાથે સુસંગત છે અને ન્યાયી ટ્રાયલ માટે તેમજ કેસમાં યોગ્ય અને ન્યાયી નિર્ણય પર પહોંચવા માટે આવશ્યક છે. સ્પષ્ટતા કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવાનું ખંડન કરવાની આરોપીને સંપૂર્ણ તક મળશે અને આ કોર્ટે કેસના ગુણદોષ પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત

કર્ચો નથી, કારણ કે પુરાવાની મૂલવણી અને મૂલ્યાંકન યોગ્ય તબક્કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા કરવાનું રહેશે.

૧૫. પરિણામે, હાલની અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે. વિદ્વાન પમા એડિશનલ સેશન્સ જજ, રાજકોટ મુકામે ધોરાજી દ્વારા સેશન્સ કેસ નં. ૨૨/૨૦૨૩ માં આંક ૮૯ પર પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૬.૧૨.૨૦૨૫ નો વાદગ્રસ્ત હુકમ આથી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે. પરિણામે, આંક ૮૯ અને ૯૦ હેઠળ દાખલ કરાયેલી અરજીઓ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

(એમ. કે. ઠક્કર, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====